

**Інститут проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича
Національної академії наук України**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора ІПМ НАН України

Чл.-кор. НАН України

Геннадій БАГЛЮК

СХВАЛЕНО:

Вченою радою ІПМ НАН України
Протокол № 5 від 19.09.2023 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
в Інституті проблем матеріалознавства
ім. І. М. Францевича НАН України
(зі змінами)**

Київ – 2023 р.

ПЛАН

- I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
- II. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
- III. РІВНІ ТА СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- IV. СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- V. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- VI. ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПРИЙОМ, ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В ІНСТИТУТІ
- VII. АКАДЕМІЧНІ СВОБОДИ, ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ
- VIII. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
- IX. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ
- X. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
- XI. УМОВИ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
- XII. ВИПУСКОВА КАФЕДРА

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про організацію освітнього процесу в Інституті проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАН України (далі – Положення) регламентує загальні засади організації освітнього процесу в Інституті проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАН України (далі – Інститут).

Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та інших діючих наразі нормативно-правових документів.

Положення є основним нормативним документом, що регулює діяльність Інституту з надання освітніх послуг.

1.1. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

У Положенні використовуються терміни, зазначені у Законі України «Про вищу освіту» тощо:

академічна доброчесність – сукупність етичних принципів і визначених Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень;

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження науково-педагогічної, наукової та інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості; поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених Законом України «Про вищу освіту»;

акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності Інституту за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;

вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у науковій установі у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти;

галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

гарант освітньої програми (керівник проектної групи, керівник освітньої програми) – науково-педагогічний або науковий працівник, який має науковий

ступінь та вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, бере безпосередню участь у забезпеченні якості підготовки за освітньою програмою;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах;

здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в Інституті на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

здобувач ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою - особа, яка професійно провадить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи і здобуває вищу освіту ступеня доктора філософії у цьому закладі поза аспірантурою (ад'юнктурою) шляхом виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді; **інститут (навчально-науковий інститут)** – структурний підрозділ, що об'єднує відповідні відділи, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і наукові дослідження;

кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – **кредит**) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання. Обсяг одного кредиту становить 30 годин;

ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

науковець – працівник Інституту, який має вищу освіту та проводить фундаментальні або прикладні наукові дослідження і отримує наукові результати;

освітня діяльність – діяльність Інституту, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти;

освітня програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Інституті через систему науково- методичних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються;

особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

програмні компетентності – набір ключових компетентностей, які повинна розвинути особа, що навчається, в рамках освітньої програми;

програмні результати навчання – визначаються Стандартом вищої освіти спеціальності, професійним стандартом та Інститутом і є узгодженим набором тверджень, які виражають, що аспірант повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється наукова підготовка;

якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та договором про надання освітніх послуг;

якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в Інституті, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

II. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Категорії учасників освітнього процесу

Учасниками освітнього процесу в Інституті є:

- наукові та науково-педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти;
- фахівці-практики, роботодавці, які залучаються до освітнього процесу.

2.2. Науково-педагогічні та наукові працівники

Науково-педагогічні працівники – це особи, які в Інституті провадять навчальну, методичну, наукову та організаційну діяльність.

Наукові працівники – це особи, які професійно здійснюють наукову діяльність і мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

2.3. Здобувачі вищої освіти

Здобувачами вищої освіти в Інституті є: аспіранти, докторанти, а також особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи і здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії у цьому закладі поза аспірантурою в Інституті без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

Аспірант – особа, зарахована до Інституту для здобуття ступеня доктора філософії.

Докторант – особа, зарахована до Інституту для здобуття ступеня доктора наук.

III. РІВНІ ТА СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Рівні вищої освіти

Підготовка фахівців з вищою освітою в Інституті здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на рівнях:

- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

3.2. Ступені вищої освіти

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньо-наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Інститут здійснює підготовку фахівців з вищою освітою ступенів доктора філософії та доктора наук.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою Інституту за результатами успішного виконання аспірантом чи співробітником Інституту поза аспірантурою відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі, або будучи співробітником Інституту поза аспірантурою.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (незалежно від форми навчання) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою Інституту за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Відповідність освітніх послуг Інституту державним стандартам освіти визначається через ліцензування, інспектування та акредитації освітніх програм.

IV. СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів

освітньої діяльності.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньо-наукової та наукової програм:

- обсяг кредитів, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Інститут на підставі освітньо-наукової програми за кожною спеціальністю розробляє **навчальний план**, у якому визначається перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Перелік дисциплін навчального плану складається з двох частин – обов'язкової та вибіркової. Вибіркова частина навчального плану становить не менше 25 відсотків від загальної кількості кредитів, передбачених для певного рівня вищої освіти. Зазначену частину навчального плану здобувач ступеня вищої освіти доктора філософії формує самостійно з переліку дисциплін (додаткових спеціалізацій тощо) за встановленою в Інституті процедурою.

Навчальний план для кожної спеціальності затверджується Вченою радою Інституту.

Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік укладається **обсяг педагогічного навантаження**, що затверджується директором Інституту та доводиться до відома аспірантів.

Обсяг педагогічного навантаження формується на підставі навчального плану на наступний навчальний рік з урахуванням замовлень аспірантів щодо вибірових навчальних дисциплін.

Інститут у межах ліцензованої спеціальності може запроваджувати спеціалізації, перелік яких зазначається в навчальному плані.

Основна мета, завдання, зміст навчальної дисципліни, результати навчання за дисципліною, співвідношення результатів навчання за дисципліною із програмними результатами навчання, критерії оцінювання якості знань здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії, визначаються у **силабусі навчальної дисципліни**.

Силабус навчальної дисципліни, ухвалений рішенням Вченої ради і затверджений директором Інституту, входить до обов'язкових матеріалів, які розміщуються на офіційному веб-сайті Інституту.

Інститут самостійно розробляє та запроваджує власні програми освітньої, наукової та інноваційної діяльності.

V. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Інституту (далі – Система якості) являє собою сукупність змісту, форм, методів, технологій і засобів навчання, проміжного та підсумкового оцінювання якості професійної підготовки майбутнього фахівця.

В основу Системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Інституту закладено врахування особливостей підготовки фахівців різного напрямку та фаху.

Кінцева мета функціонування Системи якості – це забезпечення підготовки конкурентоспроможного випускника на ринку праці.

Основними принципами Системи якості виступають:

- відкритість усіх процесів, пов'язаних із наданням освітніх послуг;
- сучасність змісту, форм, методів і технологій навчання аспірантів;
- варіативність і гнучкість у реалізації освітніх програм;
- об'єктивність оцінок і суджень;
- практична спрямованість освітнього процесу, відповідність потребам ринку праці.

Внутрішня система забезпечення якості освіти реалізується через:

- постійне оновлення і вдосконалення навчально-методичного забезпечення;
- розроблення та впровадження в практику нових освітніх програм і удосконалення та оновлення навчальних планів;
- внесення необхідних змін до змісту підготовки фахівців;
- впровадження інноваційних технологій і підходів;
- неперервне підвищення кваліфікації науково-педагогічного складу;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Інституту та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- проведення зовнішнього аудиту щодо управління якістю, який здійснюють незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Усі учасники освітнього процесу мають дотримуватись Етичного кодексу вченого.

5.2. Організація опитувань здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії

Опитування здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії є складовою моніторингу, аналізу та спостереження за роботою системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності інституту.

Метою проведення опитувань є отримання результатів щодо думки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії у контексті дослідження рівня задоволеності аспірантів як споживачів освітніх послуг, якістю викладання та відповідності освітньої програми, рівня навантаження їхнім очікуванням, стимулювання педагогічного колективу Інституту до розвитку їхніх викладацьких якостей і підвищення їхнього рівня подання інформації здобувачам ступеня вищої освіти доктора філософії, покращення якості зворотного зв'язку між здобувачами та адміністрацією Інституту, врахування інтересів здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії під час складання освітніх програм на відповідний навчальний рік.

Щорічне опитування здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії проводиться Радою молодих вчених Інституту.

Основними принципами, з дотриманням яких здійснюється опитування аспірантів, є:

- принцип добровільної участі в опитуванні, який полягає в тому, що ніхто не може бути примушений до участі в опитуванні;
- принцип обґрунтованості опитування, який полягає у тому, що ініціювання опитування відбувається на підставах, визначених у Законі "Про вищу освіту";
- принцип неупередженості опитування, що передбачає формування питань в опитувальнику (анкеті) за змістом та у формі, які дають вибір респонденту для відображення власної позиції;
- принцип конфіденційності, що застосовується в опитуваннях, об'єктивність яких передбачає можливість та необхідність деперсоніфікації респондента чи нерозголошення особових даних, поглядів та відповідей;
- принцип відкритості, що вказує на доступність результатів.

VI. ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПРИЙОМ, ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В ІНСТИТУТІ

6.1. Правила прийому на навчання до Інституту

Прийом на навчання до аспірантури та докторантури Інституту здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав особи у сфері освіти.

Відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів Вчена рада Інституту не пізніше грудня того року, що передує року вступу, затверджує Правила прийому до Інституту, які оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту.

6.2. Підготовка здобувачів поза аспірантурою

Здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою мають право особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста) та є штатними науковими або науково-педагогічними працівниками Інституту.

Перелік документів, необхідних для підготовки з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою:

1. заява;
2. копії диплома магістра та додатку до нього;
3. анкета;
4. копія трудової книжки, завірена за місцем роботи;
5. дослідницька пропозиція здобувача вищої освіти;
6. витяг з протоколу засідання секції про презентацію дослідницької пропозиції та рекомендацію щодо розгляду прикріплення особи здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою;
7. висновок наукового керівника про дослідницьку пропозицію здобувача;
8. список опублікованих наукових праць та об'єктів права інтелектуальної власності за напрямом досліджень.

Відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів Вчена рада Інституту не пізніше грудня того року, що передує року вступу, затверджує Правила прийому до Інституту, які оприлюднюються на офіційному веб-сайті Інституту.

Якщо диплом особи, що є еквівалентним диплому магістра, виданий іноземним закладом вищої освіти, подання зазначеної заяви можливе після визнання її диплома відповідно до законодавства.

Протягом місяця після зарахування закладом особи на підготовку з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії поза аспірантурою відповідним рішенням Вченої Ради Інституту призначається науковий керівник (або два наукових керівники) з числа наукових або науково-педагогічних працівників Інституту. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає виконання відповідної освітньо-наукової програми згідно із затвердженим в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою та на підставі публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій Вченій раді Інституту.

Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення

умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення Вченою Радою Інституту рішення про відрахування здобувача поза аспірантурою з Інституту.

У разі звільнення з Інституту здобувача поза аспірантурою Інституту вживає заходів до відрахування такої особи зі складу здобувачів поза аспірантурою. Особа може продовжити підготовку поза аспірантурою у закладі, до якого вона прийнята на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за основним місцем роботи), із зарахуванням їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

Стан підготовки дисертації здобувача поза аспірантурою до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне й практичне значення результатів дисертації та атестація здобувача здійснюються відповідно до цього положення.

Підготовка здобувача поза аспірантурою завершується отриманням диплому доктора філософії після публічного захисту рукопису в разовій спеціалізованій Вченій раді ПІМ НАН України.

6.3. Права та обов'язки осіб, які здобувають освіту в Інституті

Особи, які здобувають освіту в Інституті, **мають право** на:

- безпечні та нешкідливі умови навчання, праці й побуту;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною та науковою базами Інституту в межах опанування обраної освітньої програми;
- користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою базами Інституту в порядку, передбаченому Статутом Інституту;
- забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, конкурсах; представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- участь у громадських об'єднаннях, діяльності органів громадського самоврядування Інституту;
- вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів, передбачених для даного рівня вищої освіти;
- академічну мобільність, зокрема міжнародну;
- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України "Про

загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі навчання в аспірантурі, докторантурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;

- академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;
- участь у формуванні індивідуального навчального плану;
- трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства;
- захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
- отримання стипендій особами, які навчаються в Інституті за денною формою за рахунок коштів бюджету, у встановленому законодавством порядку.

Особи, які здобувають освіту в Інституті, **зобов'язані:**

- дотримуватися вимог законодавства України, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Інституту;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
 - ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань проміжного та підсумкового контролю результатів навчання;
 - ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - ✓ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної та наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- виконувати вимоги навчального плану в терміни, визначені графіком організації навчального процесу;
- відвідувати заняття відповідно до навчального плану та розкладу занять¹;
- своєчасно інформувати відділ аспірантури у випадках неможливості через поважні причини відвідувати заняття, складати (перескладати) екзамени, заліки, контрольні роботи та ін.²;
- брати участь в усіх видах робіт, пов'язаних із самообслуговуванням, у навчальних приміщеннях та гуртожитках, допомагати підтримувати належний порядок на територіях, прилеглих до навчальних корпусів, інших культурно-

¹ Здобувачі вищої освіти доктора філософії, які через поважні причини пропустили навчальні заняття, що потребують обов'язкового відпрацювання, повинні їх виконати у спеціально встановлений для цього час у визначеному порядку.

² Здобувач вищої освіти доктора філософії, який через поважні причини не з'явився на заняття, повинен не пізніше наступного дня повідомити про це відділ аспірантури і протягом трьох днів після виходу на заняття подати документи, що пояснюють причину відсутності.

побутових об'єктів, які обслуговують аспірантів та слухачів Інституту;

- дбайливо та охайно ставитись до майна Інституту (приміщень, меблів, обладнання, інвентарю, навчальних посібників, книжок, приладів тощо), а в разі спричинення матеріальних збитків відшкодовувати їх; забороняється без дозволу відповідальних осіб виносити речі, обладнання з лабораторій, навчальних та інших приміщень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності шляхом:

- ✓ повторного проходження оцінювання (іспит, залік тощо) за умови дворазового перескладання;
- ✓ повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- ✓ відрахування з Інституту.

6.4. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти

Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, а також порядок надання їм академічної відпустки визначаються положенням, затвердженим Міністерством освіти і науки України, та здійснюється відповідно до статті 46 Закону України «Про вищу освіту».

Відрахування здобувача вищої освіти

Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого навчального закладу;
- невиконання індивідуального навчального плану;
- нерозпочате здобувачем вищої освіти навчання після зарахування протягом десяти днів за відсутності поважних причин;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законодавством.

Відрахування здобувача вищої освіти здійснюється наказом директора за поданням наукового керівника та рішенням Вченої ради.

Особа, яка була відрахована у зв'язку з завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою без захисту дисертації, може вступити до аспірантури Інституту повторно. Особа, яка раніше проходила підготовку в аспірантурі за державним (регіональним) замовленням, може повторно вступити до закладу для

підготовки в аспірантурі за державним (регіональним) замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

Особа, відрahована з Інституту до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів.

Переривання та поновлення навчання

Здобувач вищої освіти має право на перерву в навчанні (академічну відпустку) у зв'язку з обставинами, котрі передбаченні чинним законодавством України.

Особа, яка була відрahована з Інституту до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, може бути поновлена на навчання в межах ліцензованого обсягу за умови наявності залишку нормативного строку навчання в аспірантурі не менше ніж шість місяців для завершення та захисту дисертації.

Переведення здобувачів вищої освіти

На наступний курс навчання в межах відповідної освітньої програми наказом директора переводяться здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які повністю виконали вимоги навчального плану певного курсу, успішно склали всі екзамени і заліки.

У випадку тривалої хвороби в період заліково-екзаменаційної сесії та канікул за наявності відповідних документів окремим здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії може бути встановлений індивідуальний графік складання екзаменів тривалістю не більше місяця після початку наступного семестру.

Якщо цей термін є недостатнім для виконання індивідуального графіка, розглядається питання щодо надання академічної відпустки або призначення повторного курсу навчання.

VII. АКАДЕМІЧНІ СВОБОДИ, ПРАВА І ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

Права науково-педагогічних та наукових працівників Інституту

Науково-педагогічні та наукові працівники Інституту мають право на:

- академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- захист професійної честі та гідності;
- участь в управлінні Інститутом, зокрема обирати та бути обраним членом Конференції трудового колективу, Вченої ради Інституту;
- обрання методів і засобів навчання, що забезпечують високу якість освітнього

процесу;

- забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами Інституту, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
- безоплатне користування бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів Інституту;
- захист права інтелектуальної власності.

Науково-педагогічні та наукові працівники Інституту також мають інші права, передбачені законодавством і Статутом Інституту.

Академічні свободи науково-педагогічних та наукових працівників Інституту

Академічна свобода є суттєвою передумовою тих освітніх, науково-дослідних, управлінських та обслуговуючих функцій, які покладаються на Інститут.

Свобода в науковій і викладацькій діяльності є основним принципом Інститутського життя, а Інститут, у межах своєї компетенції, гарантує її дотримання і реалізацію. В Інституті забезпечуються такі академічні свободи:

- наукова творчість є фундаментальним правом кожного працівника;
- будь-яке наукове дослідження вільне від прихованого чи відкритого репресивного впливу бюрократичних, політичних, релігійних та фінансових директив, зокрема від адміністрації Інституту;
- наукові та науково-педагогічні працівники вільні у виборі теми дослідження, методів дослідження; власних міркувань і наявності різних думок щодо одержаних наукових результатів; у виборі місця здійснення наукової діяльності, яке обирається ним, виходячи із доцільності для дослідження;
- наукові та науково-педагогічні працівники вільні у виборі способів та засобів представлення результатів дослідження, мають право і рівний доступ до засобів та джерел інформації.

Обов'язки науково-педагогічних та наукових працівників

Науково-педагогічні та наукові працівники Інституту зобов'язані:

- забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми з спеціальності;
- дотримуватися Статуту Інституту, законів, нормативно-правових актів;
- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються в Інституті, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

- дотримуватися в освітньому процесі та науковій діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти третього рівня;
- розвивати в осіб, які здобувають ступінь вищої освіти доктора філософії (незалежно від форми навчання) в Інституті, самостійність;
- формувати у здобувачів освіти критичне мислення, креативність, ініціативність і підприємливість, навички самопізнання, самоусвідомлення самоосвіти тощо;
- упродовж перших двох тижнів навчання ознайомити здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії з формою контрольних заходів, передбаченою для навчальної дисципліни, і критеріями оцінювання;
- на першому занятті з кожної дисципліни чи перед початком проходження практики здобувач отримує силабус, перелік контрольних/екзаменаційних питань, зразки тестів, інформацію про критерії оцінювання і розподіл балів між компонентами програми;
- ознайомити здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії з отриманими балами поточного контролю після кожного виконаного завдання.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

VIII. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

8.1. Аспірантура

Організація освітнього процесу здійснюється на засадах особистісно зорієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів спрямованих на реалізацію навчання.

Діяльність аспірантури та докторантури забезпечує відділ наукового планування і організації виконання науково-дослідних робіт, в складі якого функціонує група аспірантури та докторантури.

Основними завданнями групи аспірантури та докторантури є:

- організація прийому до аспірантури і докторантури Інституту;

- ведення особових справ здобувачів;
- облік аспірантів, здобувачів поза аспірантурою і докторантів;
- організація та контроль занять та іспитів здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії;
- контроль виконання індивідуальних планів здобувачів;
- щорічний звіт по роботі аспірантури і докторантури.

Завдання групи аспірантури та докторантури виконуються шляхом повного і ефективного виконання всіх елементів навчально-методичного і організаційного забезпечення освітнього процесу із широким застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Для реалізації своїх функцій і завдань, співробітники групи аспірантури та докторантури взаємодіють з усіма структурними підрозділами Інституту з питань, що стосуються аспірантури і докторантури.

8.2. Мова освіти

Мовою освітнього процесу в Інституті є українська мова. Інститут забезпечує викладання дисциплін державною та іноземною (зокрема англійською) мовами.

Навчання в Інституті здійснюється за денною формою навчання.

8.3. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в Інституті здійснюється за такими формами організації:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Форми організації освітнього процесу підготовки фахівців за освітньо-науковим і науковим рівнями вищої освіти регламентуються окремими положеннями.

8.4. Види навчальних занять

Основними видами навчальних занять в Інституті є:

- лекція;
- семінарське заняття;
- консультація.

Такі форми проведення занять сприяють формуванню навичок активної пізнавальної діяльності, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

На початку вивчення дисципліни викладач повинен ознайомити аспірантів з структурою, графіком навчального процесу; видами діяльності та кількістю балів,

яку можна набрати за кожен вид навчальної діяльності при опануванні дисципліни.

Лекція – це завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад навчального, наукового матеріалу.

Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять призначених для викладення теоретичного матеріалу, що формує у здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії знання з певної наукової галузі, визначає напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії з відповідної навчальної дисципліни.

Як правило, окрема лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал однієї або декількох тем навчальної дисципліни. Лекція повинна мати проблемний характер, передбачати інтерактивну взаємодію з здобувачами ступеня вищої освіти доктора філософії. Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лекції проводяться науково-педагогічними співробітниками Інституту, як правило, докторами та кандидатами наук (докторами філософії), а також провідними науковцями та спеціалістами.

Семінарське заняття – це вид навчального заняття, який передбачає попереднє самостійне опанування здобувачами ступеня вищої освіти доктора філософії навчального матеріалу, на основі якого викладач організовує дискусію, інші види діяльності здобувачів, навколо визначеної проблематики.

Самостійна робота. Самостійна робота здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії є невід’ємною складовою освітнього процесу, що передбачає виконання здобувачем, запланованих завдань та сприяє послідовному виробленню навичок ефективної самостійної професійної діяльності.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, визначається навчальним планом.

Навчальний матеріал дисципліни для засвоєння здобувачем ступеня вищої освіти доктора філософії у процесі самостійної роботи, виноситься для підсумкового контролю разом з навчальним матеріалом, що опрацьовувався під час аудиторних занять.

8.5. Контроль результатів навчання

Основне завдання контролю результатів навчання – одержання інформації про динаміку, особливості та ефективність освітнього процесу.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії на проміжних або заключному етапах їх навчання за рівнем вищої освіти.

Результати навчання здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії щодо опанування навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою.

Загальне оцінювання засвоєння здобувачем ступеня вищої освіти доктора філософії навчального матеріалу з кожної дисципліни здійснюється за результатами проміжного і підсумкового контролю за стобальною шкалою.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	64-73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-63 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення Дисципліни

Кількість балів, яку здобувач набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань здобувачами ступеня вищої освіти доктора філософії зазначаються у відомості обліку успішності.

Екзамен (залік) – це одна з форм підсумкового контролю засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід з використанням різних форм (усної, письмової або комбінованої).

В Інституті екзамени (заліки) проводяться в комбінованій формі (письмово та усно).

Екзамен (залік) проводиться викладачем протягом тижня після закінчення курсу занять з дисципліни. Якщо курс читають декілька викладачів, то кожен з них після вичитки свого блоку проводить контрольне випробування. Оцінку викладач виставляє у «Відомість обліку успішності аспіранта». Після того як буде вчитано всі блоки курсу, оцінки додаються та виводиться середнє значення, яке і зараховується як екзаменаційна (залікова) оцінка, яка заноситься в Індивідуальний навчальний план здобувача (освітня складова).

Використання здобувачем ступеня вищої освіти доктора філософії під час екзамену матеріалів, не передбачених програмою екзамену і не дозволених екзаменатором, не допускається.

Екзаменаційні матеріали мають відповідати програмі курсу і бути розроблені на компетентнісних засадах із визначеними критеріями оцінювання, розподілом балів за окремі компоненти при поєднанні різних форм проведення екзамену. Здобувачам повідомляється орієнтовний перелік питань, які виносяться на екзамен та критерії оцінювання.

Здобувач ступеня вищої освіти доктора філософії, який не з'явився на екзамен без поважних причин, вважається таким, який одержав незадовільну оцінку.

Атестація здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Здобувачі двічі на рік звітують про хід виконання індивідуального плану наукової роботи. Звіт включає:

- висновок секції Вченої ради про виконання індивідуального плану здобувачем;
- затвердження рішення секції Вченої ради Вченою радою Інституту.

У разі, якщо отримані результати в повній мірі не відповідають темі дисертації, тема дисертації може бути уточнена та затверджена Вченою Радою ІПМ НАН України у новій редакції після обговорення Секцією Вченої Ради на котрій звітується здобувач.

8.6. Академічна заборгованість

Академічна заборгованість з певної навчальної дисципліни виникає у разі одержання здобувачем ступеня вищої освіти доктора філософії незадовільного балу за результатами підсумкового контролю.

Здобувачі, які не виконали індивідуальний навчальний план за підсумками навчального року, вважаються такими, що мають академічну заборгованість.

Здобувачі ступеня вищої освіти доктора філософії, які одержали під час екзаменаційної сесії не більше двох незадовільних оцінок (FX), мають право ліквідувати академічну заборгованість у встановлені строки, як правило, до початку наступного семестру.

Здобувачі, які не ліквідують академічні заборгованості у встановлені строки, відраховуються з аспірантури Інституту.

Перескладання екзамену допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яку створює директор Інституту, до складу якої обов'язково входить лектор.

До заліків та екзаменів не допускаються здобувачі, які були відсутні на заняттях без поважних причин. У таких випадках рішення щодо допуску до здачі встановлених форм контролю приймає заступник директора з наукової роботи.

Здобувач ступеня вищої освіти доктора філософії, який одержав три і більше незадовільних оцінок (FX), відраховується з Інституту за невиконання індивідуального навчального плану (за академічну неуспішність).

Здобувачі ступеня вищої освіти доктора філософії, які навчаються в Інституті за державне (регіональне) замовлення і не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються. Такі здобувачі мають право поновлення на навчання в Інституті тільки за кошти фізичних (юридичних) осіб, за умови укладання договору.

8.7. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Не пізніше ніж за дев'ять місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою здобувач:

- отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми й висновок наукового керівника (керівників) з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи й індивідуального навчального плану;
- звертається до секції Вченої Ради Інституту, з письмовою заявою про отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. До заяви додаються:
- дисертація в друкованому вигляді та електронній формі;
- наукові публікації (або їх копії), у яких висвітлено наукові результати дисертації;
- довідка про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника (керівників).
- з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне й практичне значення результатів дисертації не пізніше ніж через місяць з дня надходження заяви проводиться публічна презентація здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на засіданні секції спеціалізація якої відповідає напрямку підготовки здобувача. Результати обговорення й проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, який підписується Головою секції Вченої Ради Інституту. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації надається здобувачеві не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня проведення презентації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач може повторно звернутися до

секції Вченої Ради Інституту не пізніше ніж за шість місяців до завершення нормативного строку навчання за акредитованою освітньо-науковою програмою з письмовою заявою про отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в аспірантурі Інституту для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми у разі відрахування.

За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач звертається до Вченої ради Інституту з письмовою заявою про утворення разової спеціалізованої Вченої ради Інституту не пізніше ніж протягом двох тижнів з дня отримання зазначеного висновку.

Утворення разової спеціалізованої Вченої ради Інституту та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії (PhD) здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.

8.8. Докторантура

Докторантура з відповідної спеціальності відкривається за рішенням вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи), що затверджується наказом керівника закладу вищої освіти (наукової установи), за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій спеціальності, та ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з відповідної спеціальності.

Кваліфікація особи, що відповідає спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

- наявність у особи документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі знань (науки) та/або спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною спеціальністю;
- наявність за останні п'ять років не менше п'яти наукових публікацій, до яких зараховуються:
- не менше однієї статті у періодичному виданні, включеному до наукометричних баз даних Scopus або Web of Science Core Collection;
- статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;
- монографії або їх розділи;
- не більше двох патентів на винахід;
- участь у підготовці наукових кадрів, що підтверджується видачею здобувачеві документа про присудження відповідного наукового ступеня;
- міжнародних наукових проектах або залучення до міжнародної експертизи;
- атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої

вченої ради, або члена експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій.

Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним (регіональним) замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного (регіонального) замовлення.

Протягом строку перебування в докторантурі докторант повинен подати до постійнодіючої спеціалізованої вченої ради результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН.

Здобувач ступеня доктора наук у дисертації (монографії, науковій доповіді за сукупністю статей) повинен представити узагальнення проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення.

Атестація здобувача ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою з відповідної спеціальності, яка функціонує у Інституті.

Здобувач ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації (монографії, наукової доповіді за сукупністю статей), повинен:

- мати ступінь доктора філософії (кандидата наук);
- представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;
- мати опубліковані праці за темою наукових досягнень у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

Підготовка в докторантурі завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

ІХ. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна мобільність передбачає участь здобувачів в освітньому процесі закладу вищої освіти (в Україні або за кордоном), проведення наукових досліджень та їх апробація за кордоном (міжнародні конференції та наукові школи).

Основними видами академічної мобільності є:

- зовнішня академічна мобільність – навчання, зокрема проходження стажування, здобувачів Інституту у закладах вищої освіти за кордоном протягом певного періоду;
- внутрішня академічна мобільність – навчання, зокрема проходження стажування, здобувачів Інституту в інших закладах вищої освіти України протягом певного періоду.

Перезарахування дисциплін (кредитів, результатів навчання) після стажування в рамках академічної мобільності відбувається у порядку встановленому Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 та Вченою радою Інституту.

Х. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

10.1. Кредити ЄКТС (далі - Кредити) та їх встановлення

Кредитна система – це орієнтована на особу, яка навчається, система накопичення і трансферу кредитів, що ґрунтується на прозорості результатів навчання та навчального процесу. Її метою є сприяння плануванню, наданню, оцінюванню, визнанню та підтвердженню кваліфікацій та навчальних модулів, а також сприяння мобільності здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії.

Використання кредитів є обов'язковою вимогою при розробленні та акредитації освітніх програм.

Кредити ґрунтуються на навчальному навантаженні, необхідному здобувачам для досягнення очікуваних результатів навчання. Результати навчання описують те, що має знати, розуміти чи вміти робити здобувач ступеня вищої освіти доктора філософії після успішного закінчення процесу навчання.

У **обсягу педагогічного навантаження** зазначається час, зазвичай потрібний здобувачу ступеня вищої освіти доктора філософії для завершення всіх видів навчальної діяльності (таких як лекції, семінари, самостійна робота, екзамени), необхідних для досягнення очікуваних результатів навчання.

Кредити призначаються кваліфікаціям або навчальним програмам у цілому, а також їх навчальним (освітнім) компонентам (таким як навчальні курси (дисципліни)). Кількість кредитів, що призначається кожному компоненту, визначається на основі його вагомості в обчисленні навантаження здобувачів, необхідного для досягнення результатів навчання у формальному контексті.

При розробленні навчального плану кредити встановлюються складовим навчального плану (дисциплінам, циклам дисциплін).

Кількість кредитів, встановлених здобувачу ступеня вищої освіти доктора філософії, є такою самою, як і кількість кредитів, призначених компоненту.

Встановлення здобувачам ступеня вищої освіти доктора філософії кредитів у цілому, за освітньою програмою (навчальним планом) здійснюється на підставі встановлених кредитів усім його навчальним складовим.

Планування графіка навчального процесу та розкладу занять

Тривалість теоретичного курсу протягом періоду навчання визначається як різниця його загальної тривалості та тривалості екзаменаційної сесії.

Розподіл контактних годин між лекціями, семінарськими заняттями та консультаціями, а також між тижнями теоретичного навчання є прерогативою Інституту.

10.2. Навчальний час здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії

Обліковими одиницями навчального часу здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії є академічна година, тиждень, семестр, курс.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Служить основою для планування і обліку таких видів занять як лекція, семінарське заняття. Тривалість однієї академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють «пару». «Пара» може бути тривалістю 80 хвилин і проводитись без перерви.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу тривалістю не більше 45 академічних годин.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії.

Навчальний рік – завершальний період навчання здобувача протягом навчального року. Навчальний рік триває 52 тижні, з яких теоретичне навчання, семестровий контроль становить 40 тижнів, решта – не менше восьми тижнів – сумарна тривалість канікул, на останньому році навчання від одного до трьох тижнів на рік відводиться на атестацію.

Сумарна тривалість канікул в Інституті – 2 місяці.

Тривалість перебування здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії на навчальному курсі включає час навчальних семестрів та канікул.

Планування навчального навантаження здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії

Навантаження здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії з дисципліни складається з навчальних занять, самостійної роботи та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін.

Кількість встановлених для дисципліни кредитів перераховується в години.

Індивідуальний навчальний план аспіранта (ІНПА) є основним робочим документом здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії, що містить інформацію про здобувача, перелік навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки, обсяги навчального навантаження здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії, результати навчання здобувача при підсумковому контролі знань

та під час атестації.

В ІНПА зазначаються обов'язкові навчальні дисципліни, вибіркові навчальні дисципліни Інституту та дисципліни вільного вибору здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії.

Дисципліни вибору здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії забезпечують виконання вимог варіативної частини освітньої програми й обираються здобувачем із навчального плану (каталогу курсів) з урахуванням тематики дисертаційної роботи (за заявою аспіранта з 1 року навчання).

Обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Інституті, так і в інших вищих навчальних закладах (зокрема закордонних).

ІНПА формується відповідно до навчального плану на кожний навчальний рік окремо (на наступний навчальний рік складається в кінці поточного). ІНПА затверджується керівником Інституту та Вченою радою.

Здобувачі ступеня вищої освіти доктора філософії першого курсу отримують ІНПА за зразком, створеним відділом аспірантури до початку першого атестаційного тижня.

За власним бажанням кожний здобувач має право ознайомитись із силабусами будь-якої навчальної дисципліни, включеної до навчального плану, а також навчальними планами підготовки фахівців інших спеціальностей (зокрема на сайті Інституту).

При затвердженні ІНПА на наступний навчальний рік обов'язково враховується фактичне виконання здобувачем ступеня вищої освіти доктора філософії індивідуального навчального плану попередніх навчальних років.

Щорічно, в перший тиждень після завершення навчального року, ІНПА подаються до групи аспірантури та докторантури для перевірки фактичного виконання плану і прийняття рішення щодо подальшого навчання здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії.

Результати підсумкового контролю обов'язково вносяться до ІНПА.

Виконання ІНПА здійснюється протягом часу, який не перевищує граничного терміну навчання.

10.3. Робочий час викладача

Планування робочого часу викладачів здійснюється на поточний навчальний рік та зазначається в обсягу педагогічного навантаження за проведення лекцій.

Для організації планування навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників в Інституті не пізніше ніж за місяць до початку нового навчального року проводиться розрахунок навчального навантаження.

Норми часу розраховуються, виходячи з астрономічної години (60 хвилин), крім

таких видів роботи, як читання лекцій, де академічна година (45 хвилин) обліковується як астрономічна година.

Обсяг навчальної роботи науково-педагогічних працівників, виражений в облікових годинах, складає їх навчальне навантаження. Облік навчальної роботи науково-педагогічних працівників здійснюється за фактичними затратами часу.

Обсяг педагогічного навантаження визначається кількістю часу, необхідного для проведення лекцій. Він розраховується на підставі та з урахуванням робочих навчальних планів.

Розрахунок обсягу педагогічного навантаження та необхідної кількості науково-педагогічних працівників затверджується директором.

Для забезпечення та організації освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти доктора філософії та проведення занять згідно з освітньою складовою частиною цієї програми створюється група забезпечення з кожної спеціальності.

XI. УМОВИ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Фінансування Інституту здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету відповідно до Бюджетного кодексу України.

Кошти, отримані Інститутом як плата за навчання не можуть бути вилучені в дохід державного або місцевих бюджетів.

Інститут відповідно до законодавства та Статуту може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги за умови забезпечення надання належного рівня освітніх послуг як основного статутного виду діяльності.

Перелік платних освітніх та інших послуг, що можуть надаватися Інститутом, затверджується окремим наказом директора.

XII. ВИПУСКОВА КАФЕДРА

12.1. Загальні положення

Кафедра - це базовий структурний підрозділ Інституту, що проводить освітню, методичну та наукову діяльність за певною спеціальністю, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене звання.

Кафедра створюється та ліквідується за рішенням Вченої ради Інституту, яке вводиться в дію наказом директора Інституту.

Кафедра підпорядковується Гарантам освітньо-наукових програм.

Випускова кафедра в Інституті забезпечує виконання освітньої програми на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти і відповідає за рівень підготовки

здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії, розробку навчальних планів, організацію навчального процесу, організацію заходів щодо поліпшення якості підготовки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії.

В Інституті створено 3 кафедри, які забезпечують виконання освітніх програми на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальностями: 102 – хімія, 105 – прикладна фізика та наноматеріали, 132 – матеріалознавство.

12.2. Основні функції кафедри

Основними функціями кафедри є:

- методичний супровід освітнього процесу і надання рекомендації щодо його організації за всіма видами навчальних занять, у т.ч. проведення консультацій та контрольних заходів, з однієї або кількох дисциплін, відповідно до затверджених навчальних планів і графіків підготовки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії;
- розробка навчальних планів;
- розробка та періодичне оновлення силабусів дисциплін;
- участь в узгодженні розкладів навчальних занять, заліків й екзаменів та контроль за змінами у розкладі навчальних занять;
- впровадження активних і пасивних, інтерактивних та інноваційних видів викладання, створення умов для розвитку творчих можливостей здобувачів;
- контроль якості навчання здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії з дисциплін кафедри, аналіз результатів поточного та підсумкового контролю, організація та контроль самостійної роботи здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії;
- запровадження дистанційних та on-line технологій в освітній процес;
- забезпечення відповідності освітніх програм стандартам вищої освіти;
- забезпечення інтеграції освітньої та наукової діяльності через підвищення ролі дослідницької компоненти в освітніх програмах;
- впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес;
- організація науково-дослідної роботи здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії, залучення їх до наукової та дослідницької роботи кафедри;
- проведення науково-методичних семінарів (секцій);
- участь в організації конференцій, виставок, круглих столів, форумів, тренінгів тощо;
- створення та розвиток наукових шкіл;
- організація та відбір на конкурентній основі здобувачів;
- організація та контроль навчання здобувачів;

- розгляд дисертацій, представлених до захисту, контроль за дотриманням термінів захисту дисертацій докторів філософії та докторів наук;
- організаційне забезпечення підготовки та видання наукових публікацій (монографії, статті у наукових журналах, тези наукових конференцій тощо);
- рецензування монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників, дисертацій, авторефератів, наукових статей, наукових проектів та звітів тощо;
- розподіл та затвердження педагогічного навантаження з дисциплін, що закріплені за кафедрою;
- створення умов для нерозривності процесів навчання та науково-дослідної роботи;
- участь науково-педагогічних працівників кафедри у роботі експертних рад, комісій, робочих груп тощо Міністерства освіти і науки України, інших органів забезпечення якості освіти, спеціалізованих радах із захисту дисертацій доктора наук і доктора філософії та редакційній колегії журналів, які видає Інститут.